

CLASSIFICACIÓ GENÈRICA: Pintura sobre tela
OBJECTE: Quadre
MATERIAL / TÈCNICA: Oli sobre tela de lli
TÍTOL / TEMA: *Aparició de la Verge amb el nen a sant Antoni de Pàdua*
AUTOR: Desconegut
DATA / ÈPOCA: Segle XVII (dauradura de 1672)
DIMENSIONS: Tela 149,5 x 210 cm i marc: 198 x 280 cm
PROCEDÈNCIA: Catedral de Santa Maria, Girona (Gironès)
LOCALITZACIÓ: Capella del Roser
NÚM. DE REGISTRE DEL CRBMC: 10765
COORDINACIÓ: Maite Toneu
RESTAURACIÓ: Koro Abalia i Claustre Augé
ANYS DE LA RESTAURACIÓ: 2015-2016

INFORMACIÓ HISTORICOARTÍSTICA

La informació que tenim sobre el quadre és la que ens aporta l'escrit de l'historiador Francesc Miralpeix: "Pintors i pintures del Set-cents en terres gironines: estat de la qüestió i noves aportacions". (*Pintors i pintures del Set-cents en terres gironines: estat de la qüestió i noves aportacions*", Pedralbes. Revista d'Història Moderna, 1-28 (2008), p. 735-736.)

Hi ha notícia que l'any 1650 el canonge Andreu Çanou demanà permís per a la construcció d'un retaule dedicat a la *Verge del Roser*, i per penjar dos quadres en els laterals: un amb la tela de *Sant Jacint* i l'altre amb la tela de *Sant Antoni de Pàdua*.

Malgrat que el retaule es troba perdut a dia d'avui, sabem la data de la dauradura dels marcs i del retaule, duta a terme l'any 1672 pel barceloní Francesc Mas. Tot i que la data i l'autoria del quadre es desconeix, segons Francesc Miralpeix podria ser de 1650-1672 ca.

L'*Aparició de la Verge amb el nen a sant Antoni de Pàdua* és una pintura que forma parella amb el quadre de *Sant Jacint*, restaurat en el CRBMC l'any 2009, i tenen en comú el marc fet pel mateix escultor i daurador.

La composició de les dues teles és semblant, tot i que en la pintura de *Sant Jacint* el sant està agenollat al costat esquerre, i en la de *Sant Antoni* el sant ho està al costat dret. La figura de la Verge amb el nen és molt semblant en els dos quadres. Es desconeix l'autoria i malgrat la seva semblança hi ha el dubte de si són del mateix pintor.

ESTAT DE CONSERVACIÓ

L'examen organolèptic que s'ha fet en les dues teles ens dona la informació que malgrat les dues teles són de lli amb una trama simple de tafetà, no tenen la mateixa densitat de fils ni tampoc la mateixa amplada. La tela de *Sant Jacint* és d'una sola peça i la trama del teixit és molt oberta; en canvi, la tela de *Sant Antoni* està formada per dues teles amb una costura al mig, i la trama és més tancada.

La tela estava molt destesada i eren molt visibles les ondulacions i deformacions en tota la superfície, de forma obliqua cap avall. En la superfície de la pintura hi havia nombroses pèrdues de capa pictòrica i de capa de preparació, alguna d'elles d'una grandària important.

El fet que el bastidor no era l'original va comportar modificacions en el sistema de tensament de la tela. El seu estat de conservació era ruïnós per l'intens atac d'insectes xilòfags. La tela estava clavada pel davant amb gavarrots moderns molt oxidats. S'ha considerat convenient canviar el bastidor per un de nou que faci les funcions mecàniques necessàries.

Sobre la superfície pictòrica hi havia una gran acumulació de pols i brutícia adherida, i també una resina molt envellida i alterada, que donava un enfosquiment generalitzat i una opacitat que distorsionava visiblement les tonalitats de la policromia.

PROCÉS DE CONSERVACIÓ-RESTAURACIÓ

En primer lloc, s'han corregit les greus deformacions amb l'aplicació d'humitat i pes a la tela sense tensar, i també s'han fixat els aixecaments de la capa pictòrica. Tot seguit, s'ha fet la consolidació d'un petit estrip amb microcirurgia tèxtil. Amb la finalitat de tensar de nou la tela, s'han col·locat, en tot el perímetre, unes bandes de reforç fetes de tela de lli de trama mitjana; la preparació d'aquestes bandes ha consistit a treure en la part desfilada de cadascuna, un fil sí i un fil no, i s'han adherit a la tela original amb un adhesiu termoplàstic amb film. Un cop s'han posat les bandes, s'ha tensat la tela a un nou bastidor de Chassitech®.

La neteja de la superfície pictòrica ha començat amb una primera fase aquosa de pH neutre, per tal d'eliminar la brutícia adherida a la superfície, i ha continuat amb una barreja de dissolvents, aplicada amb gel per tal de minimitzar la seva penetració en els estrats. Amb la neteja s'ha rebaixat la capa de vernís alterat i enfosquit.

El criteri de presentació final ha consistit a massillar les pèrdues de capa pictòrica i de preparació, per tal d'anivellar la superfície, i pel que fa a la reintegració cromàtica s'ha fet amb *tratteggio*. Per a l'envernissat final s'ha aplicat un vernís a base d'una resina de baix pes molecular.

Com a mesura preventiva, s'ha protegit el revers del quadre amb un teixit de polietilè (Tyvek1443®), i així minimitzar els efectes de les oscil·lacions climàtiques en l'obra i evitar l'acumulació de pols.

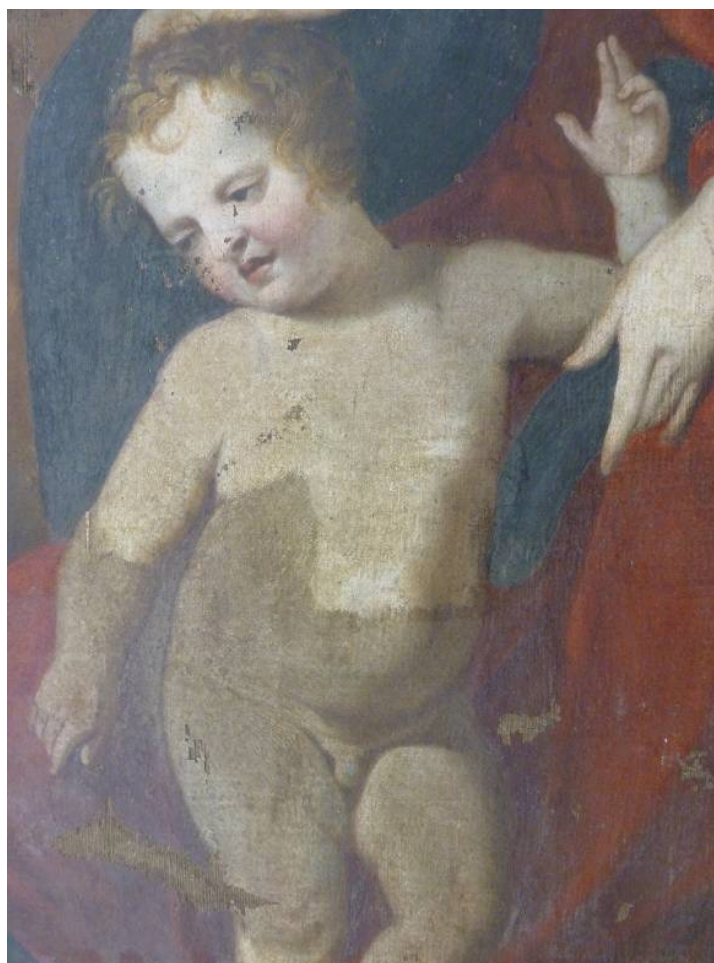
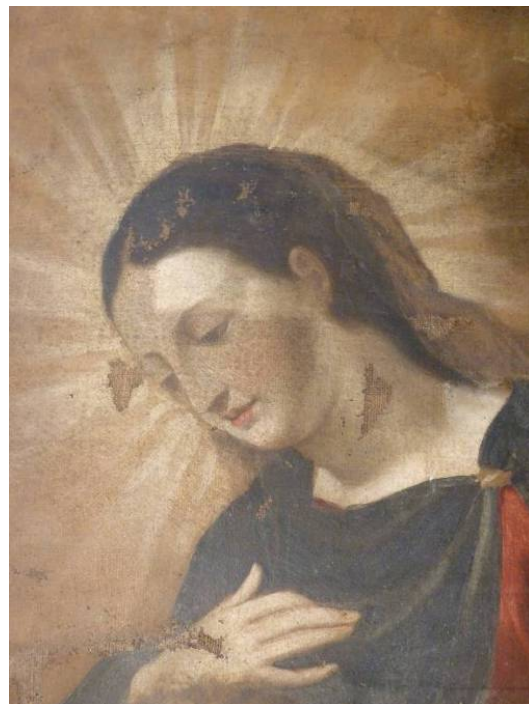
El quadre abans del restaurar

Detall, abans i després del tractament de l'estrip amb la tècnica de microcirurgia tèxtil

Fotografies del procés de col·locació de les bandes perimetrals de reforç de la tela

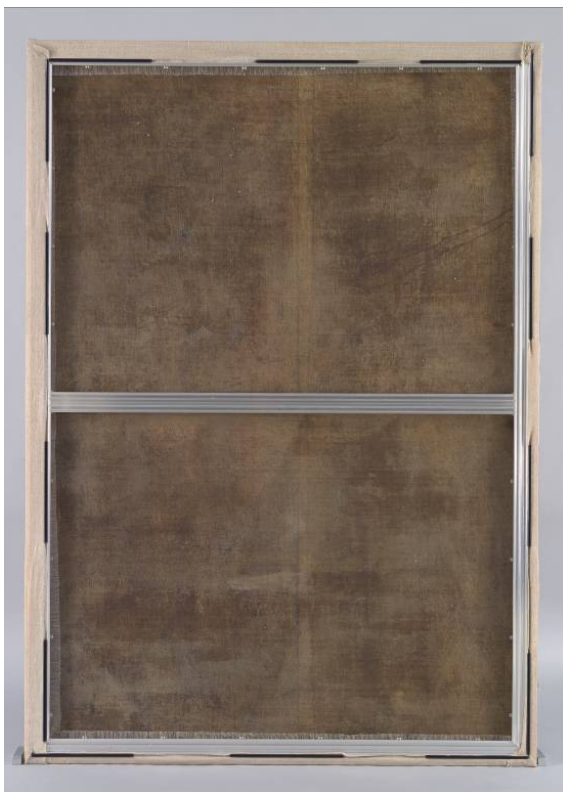
Detalls del procés de neteja de la superfície pictòrica

Abans de la intervenció

Procés d'anivellament de les llacunes

Revers amb el nou bastidor

Fotografia final amb el revers protegit

Fotografia final